LITTERATUR.

O. STAUDINGER und H. REBEL, Catalog der Lepidopteren des palæarktischen Faunengebietes. Berlin. 1901. 8:o. Theil. 1. 2. 411 + 368 pg.

D:r STAUDINGERS berömda katalog öfver det europeiska faunaområdets *Lepidoptera* utkom som bekant redan 1871 och var alltsedan en oumbärlig hjälpreda för alla, som ägnade sig åt studiet af detta områdes fjärilfauna. Sedan flera år tillbaka var emellertid denna upplaga alldeles slutsåld, och år efter år hoppades man förgäfves att få se den nya upplagan färdig.

Det nya material, som under de senaste trettio åren hopat sig från alla delar af området, men isynnerhet från de förut nästan okända inre delarna af Asien, var emellertid så stort, att en mans arbete och kraft knappast räckte till för att bearbeta det hela. Ur denna svårighet räddades d:r STAUDINGER därigenom, att han lyckades att till medarbetare förvärfva en framstående yngre lepidopterolog, assistenten vid Hofmuseet i Wien, d:r H. REBEL. Den nya upplagan framträder därföre nu såsom resultatet af författarnas gemensamma arbete och är äfven i viss mån uttrycket för en kompromiss mellan d:r STAUDINGER's mera konservativa och d:r REBEL's modernare systematiska ståndpunkt. Den förra upplagan anslöt sig i systematiskt hänseende helt och hållet till LEDERERS för sin tid förtjänstfulla, men redan 1871 föråldrade system; i den nya upplagan hafva förf. med stor omsorg gjort sig till godo de bästa arbeten, som på senare tiden utkommit, och därföre vidtagit betydande förändringar i familjernas och släktenas anordning och begränsning. Så t. ex. måste det anses såsom en gifven förbättring, att familjerna *Cochlididæ* (*Limacodidæ*), *Psychidæ*, *Sesiidæ*, *Cossidæ* och *Hepialidæ* flyttats från

deras förra plats och satts i slutet af *Macrolepidoptera* närmast intill de familjer, som förr sammanfattades under namnet *Microlepidoptera.* Ännu bättre hade nog varit, om de förenats med dessa till en hufvudgrupp (jfr Nordens fjärilar p. L.), men detta har tydligen ej skett, emedan d:r STAUDINGER af rent praktiska skäl önskade få de familjer, som tillhörde den gamla afdelningen *Microlepidoptera,* för sig i katalogens andra del. Att fullt naturligt ordna familjerna i rad efter hvarandra är ju ej möjligt, men det synes oss dock föga lämpligt, att Arctiiderna, som i själfva verket stå så nära intill Noctuiderna, att de knappast skarpt kunna skiljas från dessa, blifvit genom Geometriderna skilda från dem. Bättre hade varit, om de fått behålla sin förra plats närmast framför *Noctuidæ.*

Många släktnamn hafva i öfverensstämmelse med prioritetslagarna blifvit ändrade, och några gamla släkten (stundom enligt min tanke utan skäl) sönderdelade i flera nya. Såsom prof vilja vi anföra de förändringar, som röra våra svenska dagfjärilar. De äro: *Euchloë* HÜBN. i st. f. *Anthocharis* BOISD., *Leptidia* BILLB. i st. f. *Leucophasia* (med orätt, ty *Leptidia* är ej beskrifvet, utan endast ett katalogsnamn); *Gonepteryx* i st. f. *Rhodocera; Pyrameis* införes för *atalanta* och *cardui; Polygonia* för *c album* och *Araschnia* för *levana* (alla dessa finnas upptagna som undersläkten af *Vanessa* i Nordens fjärilar p. 19); *Aphantopus* för *hyperantus; Callophrys* BILLB. (endast ett katalogsnamn) för »*Thecla*» *rubi* L.; *Zephyrus* DALM. för *quercus* och *betulæ; Chrysophanus* HÜBN. i st. f. *Polyommatus; Cyaniris* DALM. för »*Lycæna*» *argiolus; Pamphila* i st. f. *Carterocephalus* (denna förändring är obefogad, enär FABRICIUS i sin beskrifning tydligen säger: antennklubban med en liten hake i spetsen; *comma* måste därföre vara typ för *Pamphila* och ej *paniscus*)[1]; *Adopæa* BILLB. (ett katalogsnamn, som måste gifva vika för *Thymelicus* HÜBN.) för *lineola* och *thaumas; Augiades* HÜBN. (orätt, skall ersättas af *Pamphila;* se ofvan) för *comma* och *sylvanus; Hesperia* i st. f. *Syrichtus* (en riktig förändring, som bör allmänt antagas).

[1] Diese Veränderung ist ganz unbefügt und unrichtig. In der Beschreibung von *Pamphila* sagt FABRICIUS ausdrücklich: »Kolbe mit einem kleinen zurückgekrümten Haken», was nur auf *comma*, nicht aber auf *paniscus* passt!!

På samma sätt äro många släktnamn förändrade äfven inom de följande familjerna, särskildt inom *Pyralidæ* och *Lasiocampidæ* (förut *Bombycidæ*), för hvilka HAMPSONS och undertecknads bearbetningar blifvit använda. Inom *Lasiocampidæ* har det af mig uppställda nya släktet *Amuria* blifvit med orätt förenadt med *Metanastria* HÜBN. Enär namnet *Amuria* är upptaget föreslår jag för detta släkte namnet *Amurilla*[2].

Redan i den förra upplagan voro arterna och deras synonymi behandlade med den största noggrannhet och omsorg, så att föga i det fallet återstått att göra. STAUDINGERS utomordentliga artkännedom och skarpblick vid bedömandet af arternas släktskap och lokalformernas inbördes ställning jämte det rika jämförelsematerialet i hans samling hafva emellertid satt honom i tillfälle att ännu ytterligare förbättra arternas bearbetning, så att intet faunaområde nu äger en med den föreliggande jämförlig, kritisk förteckning öfver dess arter. För svenska forskare bör det vara en glädje, att de flesta af de förbättringar, som på senaste åren af LAMPA m. fl. blifvit införda, i den nya katalogen blifvit beaktade och antagna. I några fall hafva dock yngre namn fått kvarstå; t. ex. *Boarmia punctularia* HÜBN. (1787) i st. f. *B. scopularia* THUNB. (1784), som endast anföres med ?, ehuru LAMPA visat, att THUNBERGS ännu i Upsala förvarade typ tillhör denna art. Anledningen härtill är svår att inse. Författarena hafva tydligen med stor omsorg granskat den rika litteraturen och det är endast sällan man finner några förbisedda uppgifter. Bland sådana vilja vi här endast påpeka att »*Dianthoecia*» *skrælingia* H. SCH. hänföres till *Mamestra* och ej till det af undertecknad i Ent. Tidskr. 1892 p. 285 uppställda nya släktet *Lasionycta*, som är väl skildt från *Mamestra*. Äfven de synonymer, som framgått genom min granskning af FABRICIUS' typer i Köpenhamns museum, hafva blifvit obeaktade.

Hvar och en, som har någon erfarenhet om, hvilket oerhördt arbete och hvilka omfattande litteraturinsikter, som kräfvas för utgifvande af en dylik katalog, som innehåller mer än 9,500 arter jämte talrika varieteter och synonymer, känner en liflig tacksamhet för den hjälp, som härigenom lämnats de studerande

[2] Für *Amuria* AURIV. (nec STAUD.; haud = *Metanastria* HÜBN.) schlage ich den Namen *Amurilla* vor.

och förvånas snarare öfver, att felen i densamma äro så få, än öfver att några dylika finnas.

Vi beklaga djupt, att d:r STAUDINGER ej fick upplefva den dag, då denna nya katalog, för hvilken han offrat så mycken tid och arbete, blef färdig, men glädja oss åt att se hans väl lyckade porträtt i arbetets början såsom ett kärt minne för alla dem, som hade nöjet att göra hans personliga bekantskap. För svenska läsare förtjänar det påpekas, att d:r STAUDINGER gjorde sin sista vetenskapliga resa hit till Stockholm i augusti 1899 och då begagnade tillfället att studera några viktiga arter i Riksmuseets samlingar.

Till sist vilja vi å svenska lepidopterologers vägnar uttala ett varmt tack till d:r REBEL därföre, att han ej lät sig afskräckas genom d:r STAUDINGERS frånfälle, utan med okuflig energi afslutade arbetet på ett sätt, som länder honom till största heder.

Stockholm i december 1901.

Chr. Aurivillius.

Då undertecknad härmed afslutar ett elfvaårigt redaktörskap af denna tidskrift och tills vidare endast kommer att befatta sig med dess praktiska afdelning, är det en kär plikt, att hjärtligt tacka de föreningsledamöter, som välvilligt och verksamt deltagit uti arbetet, samt de artikelförfattare och läsare, hvilka genom tillmötesgående och öfverseende i hög grad för mig underlättat detsamma.

Albano den 31 december 1901.

Sven Lampa.
